

*Konstnärsnämnden
The Swedish Arts
Grants Committee*

Maria skolgata 83
SE-118 53 Stockholm
Tel +46 (0)8 506 550 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Finansdepartementet
(Fi2018/02428/S3)

YTTRANDE
2018-11-21
Dnr KN 2018/5872

**F-SKATTEUTREDNINGENS DELBETÄNKANDE
F-SKATTESYSTEMET–NÅGRA SÄRSKILT UTPEKADE
FRÅGOR (SOU 2018:49)**

Konstnärsnämnden har fått F-skatteutredningens delbetänkande, *F-skattesystemet – några särskilt utpekade frågor* (SOU 2018:49) på remiss. Konstnärsnämnden lämnar härmed sitt yttrande.

SAMMANFATTNING

Konstnärsnämnden menar att de problem som utredningen belyser främst avser det arbetsrättsliga området och bör således inte åtgärdas genom förändringar i skatterättslig lagstiftning. För många konstnärer är företagandet en förutsättning för att kunna vara verksam.

Konstnärsnämnden anser sig dock kunna se en förändrad arbetsmarknad för konstnärer framförallt inom konstområden som musik, dans, film och teater. Genom våra egna inkomstundersökningar kan vi över tid se en förändring vad det gäller ökad näringsverksamhet. När vår senaste undersökning *Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor*¹ jämförs med *Konstnärernas inkomster*² ser vi ett kraftigt ökat näringsidkande.

För hela konstnärgruppen³ ökade andelen med näringsverksamhet med 9,6 procentandelar till drygt 49 procent mellan åren 2004 till 2014. Kraftigaste ökningen var inom musik och dans med runt 18 procentandelar, film nära 12 procentandelar och teater med drygt 9 procentandelar. Samtliga dessa konstområden har traditionellt haft en större andel tillsvidare- och visstidsanställningar jämfört med andra konstområden som bild, form och ord.

Konstnärsnämnden menar att dessa siffror tyder på en förändrad arbetsmarknad för vissa grupper av konstnärer. Vi menar också att denna ökande grupp företagande konstnärer i någon mening är en sorts

¹ Konstnärsnämnden, 2016. *Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor*, tabell 88, sid 98.

² Konstnärsnämnden 2009. *Konstnärernas inkomster*, tabell 20, sid 31.

³ I konstnärgruppen ingår skapande och utövande konstnärer inom bild och form, ord, musik, teater, dans och film.

”ofrivilliga företagare” eftersom allt fler arbetsgivare på konstnärers arbetsmarknad kräver att arbetet ska faktureras. För oss handlar det därför mer om en sorts ”dold anställning” än om falska egenföretagare. Det är troligt att det finns många egenföretagande konstnärer som i sin relation till sina uppdragsgivare uppvisar ett eller flera gemensamma drag med arbetstagare.

Konsekvensen för den enskilda konstnären att klassificeras som egenföretagare har framförallt påverkan på de offentliga försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet. Det kan även innebära att konstnären går miste om kompletterande försäkringar och pensionsinbetalningar.

Med anledning av att arbetsmarknaden tycks förändras är det viktigt att följa i vilken utsträckning företagare utsätts för samma arbetsmiljörisker som arbetstagare och att arbetsmarknadens trygghets- och försäkringssystem fungerar väl även för egenföretagande.

9.2.3 FÖREKOMSTEN AV FALSKA EGENFÖRETAGARE I SVERIGE

Konstnärsnämnden delar utredningens bedömning att falskt egenföretagande, eller som vi väljer att säga ”dold anställning”, förekommer på den svenska arbetsmarknaden med tillägget att fenomenet delvis kan identifieras på konstnärers arbetsmarknad.

Utredningen anser att det inte har varit möjligt att uppskatta omfattningen av falska egenföretagare. Konstnärsnämnden hänvisar till vår egen undersökning *Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor* där det går att utläsa ett kraftigt ökande näringsidkande inom konstnärgruppen. Särskilt inom konstområden som musik, dans, film och teater. Vi menar att detta är ett tecken på att allt fler arbetsgivare inom kulturarbetsmarknaden kräver att arbetet ska faktureras. Detta gäller även offentligfinansierade scenkonstinstitutioner.

9.2.4 BEHÖVER F-SKATTESYSTEMET ÄNDRAS UTIFRÅN ANALYSEN OM FALSKA EGENFÖRETAGARE?

Konstnärsnämnden delar inte utredningens bedömning att det finns skäl att överväga ändring i bestämmelserna om F-skatt i 9 kap. skatteförfarandelagen med tillägget att problemen främst ligger inom andra rättsliga områden.

Konstnärsnämnden anser att F-skattesystemet i sig inte leder till falskt egenföretagande. Vi menar även att begreppet ”falska egenföretagare” tenderar att sända signaler om skattefusk och skatteundandragande. Det är vår uppfattning att skattefusk och skatteundandragande är lågt bland de egenföretagande konstnärerna eller genom deras kontakt med egenanställningsföretag (faktureringsföretag).

Enligt Konstnärsnämnden är det främsta problemet för de egenföretagande konstnärerna att begreppet näringsverksamhet får betydelse på de arbetsrättsliga och socialförsäkringsrättsliga områdena. Vilket i sig kan leda till en urholkning av det personliga skyddet för de konstnärligt yrkesverksamma.

9.3.1 BEHÖVER F-SKATTESYSTEMET ÄNDRAS UTIFRÅN ANALYSEN OM EGENANSTÄLLNING ELLER LIKNANDE?

Konstnärsnämnden delar utredningens analys att det inte finns skäl till ändring av bestämmelserna om F-skatt i 9 kap. skatteförfarandelagen avseende egenanställning eller liknande.

Användning av egenanställningsföretag, eller faktureringsföretag som Konstnärsnämnden väljer att säga, existerar och har över tid förekommit på konstnärers arbetsmarknad. Vi menar att denna tjänsteservice främst fyller sitt syfte för konstnärer vid tillfälliga uppdrag som ligger utanför en mer permanent anställningssituation. Vi menar att en arbetsgivare, som har förutsättningar att anställa, inte stadigvarande ska använda sig av egenanställningsföretag eller kräva faktura. Förekomsten av att konstnärer med godkännande av F-skatt anlitar egenanställningsföretag är låg.

9.3.2 BEHÖVS ANDRA KLARLÄGGANDEN AVSEENDE EGENANSTÄLLNING ELLER LIKNADNE?

Konstnärsnämnden anser, i likhet men utredningen, att det saknas en gemensam syn på vad egenanställning eller liknade innebär och att det kan råda osäkerhet om vilka villkor som ska gälla inom olika rättsområden.

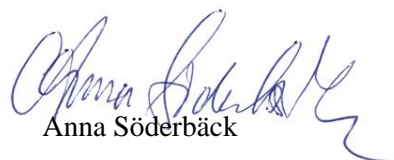
Vi delar utredningens analys om att beroende på i vilken ordning avtal upprättas eller hur självständig den som utför arbetet är i förhållande uppdragsgivaren, kan bedömning ske på olika sätt inom olika rättsområden. För konstnärer är det vanligen så att de hittar uppdraget på egen hand och sedan vänder sig till ett faktureringsföretag.

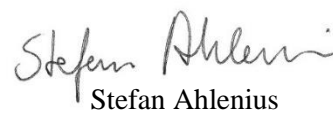
Konstnärsnämnden menar vidare att begreppet egenanställningsföretag kan vilseleda eftersom det kan uppfattas innehålla en trygghet som en anställning normalt kan leda till. I realiteten finns det en osäkerhet vad som bl.a. händer om en egenanställd blir sjuk eller möjligheten till arbetslöshetsersättning.

Vi finner det därför positivt att utredningen understryker vikten av att noga följa utvecklingen på området. Det arbete som sker på regeringskansliet inom andra rättsområden kan få betydelse för de egenföretagande och egenanställdas villkor.

BESLUT

Beslut i detta ärende har fattats av myndighetens direktör Anna Söderbäck. Föredragande har varit utredare Stefan Ahlenius.

Anna Söderbäck

Stefan Ahlenius